

Persbericht
Luxemburg, 6 juli 2022

Auditors zetten vraagtekens bij de resultaten van de EU-aanpak van “vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling”

Vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling (bekend als het “Leader-programma”) werd in 1991 ingevoerd. Met dit participatieve bottom-upbeleid van de EU voor plattelandontwikkeling wordt de plaatselijke betrokkenheid bij projecten bevorderd. Maar de aanpak van dit programma is duur en de goedkeuringsprocessen verlopen traag. Er zijn weinig aanwijzingen dat de voordelen van de Leader-aanpak opwegen tegen de kosten en risico’s die ermee gepaard gaan. Dat is de conclusie van een speciaal verslag van de Europese Rekenkamer (ERK) dat vandaag, meer dan tien jaar na de eerste controle, wordt gepubliceerd.

De EU heeft de Leader-aanpak gevolgd voor projecten in plattelands-, stedelijke en kustgebieden. Haar geplande financiering in de periode 2014-2020 bedroeg tot 9,2 miljard EUR. De Leader-aanpak is erop gericht gebruik te maken van de deskundigheid en ervaring van lokale gemeenschappen bij het bepalen van hun ontwikkelingsbehoeften. Lokale actiegroepen staan bij dit proces centraal: zij dragen bij tot het ontwerpen van een plaatselijke ontwikkelingsstrategie en zijn verantwoordelijk voor het lanceren en ontwikkelen van projecten die in de werkelijke plaatselijke behoeften voorzien. Hoewel Leader er op papier goed uitziet, blijft het de vraag of deze aanpak ter plaatse nuttig is geweest.

“De Leader-aanpak werd opgesteld met een prijzenswaardig doel: het bevorderen van lokale betrokkenheid en empowerment ten behoeve van EU-plattelandgebieden”, zegt Eva Lindström, het ERK-lid dat verantwoordelijk is voor de controle. “Dit brengt extra kosten en risico’s met zich mee, die gerechtvaardigd kunnen zijn als de aanpak extra voordelen zou opleveren ten opzichte van andere soorten EU-uitgavenprogramma’s. Helaas hebben we hiervoor geen tastbaar bewijs gevonden: veel van de door ons bekeken projecten hadden tegen lagere kosten met andere EU-middelen kunnen worden gefinancierd.”

De auditors erkennen dat Leader de lokale betrokkenheid lijkt te bevorderen. Lokale actiegroepen zijn echter vaak niet representatief, doordat er nog steeds maar weinig vrouwen en jongeren in zijn vertegenwoordigd. Door de participatieve aanpak van Leader zijn de administratie- en exploitatiekosten hoog. Deze omvatten activiteiten om de lokale gemeenschap bij de programma’s te betrekken en aanvragers te ondersteunen. In vergelijking met reguliere

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

uitgavenprogramma's brengt Leader ook aanvullende administratieve vereisten met zich mee. Volgens de Europese Commissie bedroegen de kosten eind 2020 in totaal meer dan 1 miljard EUR (d.w.z. een kwart van de totale uitgaven). Projectaanvraag- en goedkeuringsprocessen, die tot acht stappen kunnen omvatten, blijven te ingewikkeld en te traag, zeggen de auditors. Als gevolg daarvan hebben de lidstaten voor slechts 39 % van de projecten betaald. Een van de lidstaten (Slowakije) heeft zelfs helemaal geen projecten gefinancierd.

In hun verslag vestigen de auditors ook de aandacht op de manier waarop financiering wordt gebruikt. In sommige EU-landen, zoals Duitsland, worden de middelen van Leader of door de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling gebruikt voor projecten voor bijvoorbeeld dorpswegen, straatverlichting of kleuterscholen. Deze behoren doorgaans tot de wettelijke taken van nationale, regionale of gemeentelijke autoriteiten. Ook zouden ondersteunde projecten — bijvoorbeeld de aankoop van tractoren voor landbouwers — soms beter en meer specifiek kunnen worden aangepakt door andere maatregelen voor plattelandontwikkeling dan Leader, en via andere EU-uitgavenprogramma's.

Al met al concluderen de auditors dat er weinig aanwijzingen zijn dat de extra voordelen van Leader de kosten ervan rechtvaardigen ten opzichte van andere soorten financiering. De Europese Commissie onderzoekt momenteel de relevantie, doeltreffendheid, doelmatigheid, samenhang en toegevoegde waarde van Leader. Haar evaluatie zal echter op zijn vroegst volgend jaar worden gepubliceerd. De EU-auditors pleiten voor een grondige beoordeling van Leader en de aanpak van vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling wegens de extra kosten en risico's en het nog steeds ontbreken van aantoonbare voordelen van deze programma's.

Achtergrondinformatie

In de periode 2014-2020 was Leader een verplicht onderdeel van alle plattelandontwikkelingsprogramma's. Vanaf dat moment moesten de EU-lidstaten, met uitzondering van Kroatië, volgens de EU-wetgeving ten minste 5 % van hun middelen voor plattelandontwikkeling aan Leader besteden.

Speciaal verslag 10/2022 *“Leader en vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling — Plaatselijke betrokkenheid bevordert, maar extra voordelen nog altijd onvoldoende aangetoond”* is beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).

Deze controle is ook een follow-up van het vorige speciaal verslag over dit onderwerp *“Toepassing van de Leader-aanpak op plattelandontwikkeling”*, dat in 2010 werd gepubliceerd.

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsook aan andere belanghebbende partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit het bedrijfsleven en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen in de verslagen wordt in de praktijk omgezet.

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547